

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

Cap. I. De prænoscentis ante Confessionem.

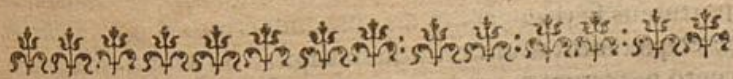
urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

illo tristatur, & quo ex charitate cum Deo, & ex amicitia Dei est gaudendum.

104. Num possit Acedia esse venialis? Cum Baldello iudico ex indeliberatione posse esse venialem, non autem ex materia leuitate, nisi accipiatur generaliter Acedia pro quacumque tristitia de bono spirituali, & ex quocumque motivo.

105. An circumstantia Acedia sit in Confessione exprimenda? Sentit Baldellus explicandum non esse necessariò: Sacrum omisi ex Acedia; sed sufficere, omisi sacrum, si Acedia generaliter accipiatur, quæ quidem peccatum in aliam speciem non trahit. At id minimè admittendum de Acedia specialiter dicta, quæ charitatis gaudio specialiter opponitur; quando enim adiungitur alteri alicui malitiæ in alia specie, & contra aliquod aliud præceptum, specialiter est in Confessione aperienda. Fateor tamen rarò contingere, vt quis specialiter doleat, ac tristeretur de bono suo spirituali, in quantum est bonum diuinum, & specialiter Acediæ peccato delinquat.

Baldel.
Baldel.

EXAMEN III.

Cuncta peccata Mortalia recenseo pœnitentem instruens, quonaminodo generali Confessione, aut particulari oberam nauare debeat siue generales fidelis obligationes, siue status cuiusuis speciales euoluendo.

Instru-
tio ad
Genera-
le Con-
fessionẽ.

CAPVT PRIMVM.

De pœnoscendis ante Confessionem.

Vanam in pœnitente dispositio sit necessaria ad Confessionem? Potest hæc ex tribus explorari, scilicet ex dolore, ex proposito, ex integritate Confessionis.

§. I.
Dolor,
& pro-
positum.

2. Quidnam circa dolorem adnotandum? Affirmo, dolorem aliquem esse necessarium, qui saltem sit attritio cognita, vera quidem, non existimata tantum ita vt excludat voluntatem peccandi, & includat propositum absolutum non peccandi

candi formaliter, vel virtualiter; præterea supernaturalis, & proueniens ex principiis gratiæ, ex aliquo scilicet motiuo diuino & supernaturali.

3. *Quid circa propositum?* Signum sufficiens pro dolore est etiam pro proposito, nisi fortè requiratur particulare propositum ex aliqua restitutione facienda, vel occasione proxima vitanda.

4. *Quidnam denique circa integritatem?* Omnia mortalia crimina tenetur confiteri in particulari, numerum recensendo viginti, v. gr. furta grauiã commisi: vel si certus numerus vestigari non potest, commisi viginti, aut viginti quatuor, &c.

§. 2. *Examinatio cōscientiæ.* 5. *An necessaria ad integritatem Confessionis grauiã examinatio?* Ita planè, vnde qui non accedit ad Confessarium præmissa conscientiæ discussione ita, vt sese periculo exponat prætermittendi aliquod mortale, licet actu omnia aperiat, sacrilegium committit. Id igitur tempus examini exhibendum, quod aliàs graui negotio cuidam impendi deberet, iuxta tempus, memoriam, occasiones, discursum, periculum producendo, aut contrahendo. Vt autem huiusmodi examen opportunius fieri valeat, operæ pretium erit te mente voluere præcipua mortalium criminum capita. In primo enim præcepto peccatum mortale ex genere est, quod versatur circa fidem, spem, & charitatem, Religiones, siue quoad excessum dando cultum indebitum, vt ludæi: auferendo debitum, & tribuendo creaturæ per idololatriam: Magiam, diuinationem, obseruantiam, maleficium: siue quoad defectum committendo sacrilegium circa personas, res, loca sacra. In secundo blasphemia, si pertineat ad Deum, periurium, voti fractio, est peccatum mortale ex genere; In tertio omissio sacri in Festo, vel partis notabilis, vt tertiæ, ieiunij diebus præceptis, Confessionis semel in anno. Communionis in Paschate, solutionis decimarum, Festi ipsius per opera seruilia violatio est peccatum mortale ex genere: huc peccata contra censuras referenda. In quarto non succurrere proximo in necessitate corporali per elemosynam, vel spirituali per correctionem, quando adest cognitio moraliter certa de peccato mortali proximi, & est spes emendationis, & oportunitas personæ, & temporis, est peccatum mortale ex suo genere. Item deficere in honore debito parentibus, & Superioribus eos asperè tractando, spernendo, multa tristitia afficiendo, desiderando iis malum notabile, non succurrendo in necessitate, esset peccatum mortale. In quinto offendere

Examen III. De Peccatis Mortalib. cunctis. 297

dere proximum in vita, vel bonis corporis, est mortale ex genere. In sexto fornicatio, stuprum, incestus, raptus, sacrilegium, vitium contra naturam cum quatuor suis speciebus, mollitie, innaturalitate, Sodomia, bestialitate, quibus addi potest impudicitia, qua quis vacat tactibus libidinosis, absque intentione alterius operis consummati, sunt mortalia ex genere. In septimo lædere proximum in bonis externis, furto, contractu illicito, v. gr. usurario, vel iniusto, est peccatum mortale ex genere. In octavo offendere eum verbis, v. gr. mendacio pernicioso, contumelia, detractione, maledictione, susurratione, irrisione, est peccatum mortale ex genere. Nonum & decimum præceptum ad sextum & septimum reuocatur. Adde his quatuor capitalia peccata in præceptis non comprehensa, scilicet superbia, gula, ira, inuidia. Profectò circa alia præcepta duo præcipuè consideranda sunt; primo vis præcepti ex verbis adiunctis; si enim sit præceptum diuinum, ponderanda sunt verba: nam si significant actionem esse dignam morte, excludere à Regno, esse execrabilem, & similia indicant esse peccatum mortale; secus si verba sint mitiora. Si præceptum sit humanum, tunc consideranda sunt verba, an sint præceptiua, an habeant adiunctam pœnam grauem vt censuram, mortem, amissionem bonorum, exilium. Deniquè si lex scripta non sit, habenda est ratio consuetudinis, traditionis, consensus Doctorum, luminis naturalis. Secundò consideranda est materia præcepti, an sit necessaria ad charitatem Dei, vel proximi: an lædatur virtus necessaria ad salutem, vt Theologica virtutes, Religio, Iustitia, &c. An noceat sibi grauiter in rebus spiritualibus, vel temporariis. In eiusdem accurati examinis, seu discussionis conscientia gratiam mente versanda sunt quæ à peccato mortali excusant. v. gr. leuitas materia, vt patet in furto: indeliberatio, defectus rationis inaduertentia: consensus in parte inferiori, id est, rei malæ, vt habet rationem delectabilis, commodi, &c. non in superiori, id est rei malæ, vt cognoscitur esse contra legem Dei, prohibiram, &c. ignorantia probabilis, dispensatio iusta, præsertim in præceptis humanis, & in nonnullis diuinis affirmariis, vt voto, iuramento. Demum necessitas, & rationabilis causa, vt in furto, homicidio ex inculpata tutela, obseruantia diei festi, & similibus. Admonuerim excipiendum sextum præceptum, in quo nec sanitatis, nec vitæ necessitas excusari

298 *Moralis Theologia Tract. II. Peccata,*
excusare potest: excipiendum item cultum idoli, periurium,
& si quæ alia similia reperiantur. Igitur post meditationem
criminum lethalium ex copia proxima elige quod deliqu-
eris, additòque numero delictorum & in generali præcepto-
rum decursu & in speciali munerum obligatione sic te accu-
sare procura.

CAPVT II.

*Quonammodo pœnitens proferre debeat crimina
lethalia contra decem Præcepta
Decalogi, & quinque
Ecclesia.*

§. 1. *Manda-
ti primi
praxis.* 6. **C**ontra primum præceptum Decalogi mortalia crimina
Crecente. Quinque modis hoc mandatum de diligen-
do Deo violauit. Primò circa fidem, dubitando, consentien-
do, seu exprimendo aliquo signo aliquid contra ipsam, v. gr.
de providentia Dei, animæ immortalitate, vita futura: ne-
sciendo necessaria ad salutem. Secundò circa spem despera-
ui, præsumpsi, Deum tentauit, spem totam in creatura reposui
toties. Tertiò circa charitatem Deum odio habui ob legem
datam, vel pœnam inferni impositam, &c. non amando ra-
tione debita, tempore debito in tentationis periculo, &c. *Te-
ties.* Quartò circa Religionem non orauit spèciatim mortis
spiritualis, aut grauissimæ necessitatis proximi occasione:
Officium Canonicum omisi in sacris constitutus, aut Bene-
ficiarius: Sacrilegium in personis, in rebus, in locis Sacris
commisi *toties.* Quintò circa vitia opposita Religioni fidem
præstiti verbis, superstitionibus, vanis obseruantis, vsus iis
ad malum, aut bonum finem *toties.*

§. 2. *Manda-
ti secun-
di.* 7. *Quòtnam lethalia peccata contra secundum præceptum
committuntur?* Triplici ratione lethaliter deliqui. Primò cir-
ca blasphemiam in Deum, Sanctos, creaturas blasphemando:
seu tribuendo Deo, quod non habet, seu auferendo, quod ha-
bet: seu tribuendo creaturæ, quod est Dei proprium: seu im-
precando Deo aliquod malum, vel turpia membra propria
vulgando appellatione. Secundò circa iuramentum, menda-
cium cum iuramento protuli: dubitans de veritate: sine in-
tentione faciendi iuramentum emisi. Promisi facere quod
malum erat grauitè, & non facere quod bonum: indiscretè
&